
FFORWM CYLLIDEB YSGOLION
Cofnodion o gyfarfod a gynhaliwyd yn Hen Eglwys y Santes Fair,
Tremadog,
ar 10 Gorffennaf 2017 o 2.30 p.m. hyd 4.20 p.m.

Yn Bresennol:

Aelodau Cabinet: Y Cynghorydd Gareth Thomas (Addysg)

Pennaeth Cyllid: Dafydd Edwards

Penaethiaid Ysgolion : Alun Llwyd (Ysgol Dyffryn Ogwen), Dylan Minnice (Ysgol Botwnnog), Andrew Roberts (Ysgol y Berwyn), Dewi Lake (Ysgol y Moelwyn), Trystan Larsen (Ysgol Rhostryfan), Llion Williams (Ysgol y Garnedd), Iona Wyn Jones (Ysgol Bro Cynfal ac Ysgol Edmwnd Prys), Menna Wynne Pugh (Ysgol Penybryn, Tywyn).

Llywodraethwyr: Godfrey Northam (Ysgol Dyffryn Ogwen)
Llinos Lloyd (Corff Cysgodol Bro Idris ac Ysgol Brithdir)
Gwilym Jones (Ysgol Borthygest)

Swyddogion: Garem Jackson (Pennaeth Addysg Dros Dro)
Owen Owens (Uwch Reolwr Gwasanaeth Adnoddau
Addysg)
Hefin Owen (Rheolwr Cyllid)
Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau)

Erail a Wahoddwyd: Eifion Jones – Ymgynghorydd Allanol
Arwel Pierce – Cadeirydd Corff Llywodraethol Ysgol
Uwchradd Tywyn
David Thorp – Dirprwy Bennaeth Ysgol Uwchradd
Tywyn

Ymddiheuriadau: Y Cyng. Peredur Jenkins (Aelod Cabinet – Adnoddau), Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Kerry Parry (Ysgol y Ganllwyd), Rhys Williams (Ysgol Cymerau), Edward Bleddyn Jones (Llywodraethwr Ysgol Tregarth a Bodfeurig), Neil Foden (Undebau Athrawon).

Nodwyd bod Mr Alun Llwyd, Pennaeth Ysgol Dyffryn Ogwen, yn ymddeol o'i swydd ddiwedd tymor yr haf. Diolchwyd iddo am ei ymroddiad a'i gefnogaeth i waith y Fforwm yn ystod y blynyddoedd y bu'n aelod o'r Fforwm a dymunwyd yn dda iddo i'r dyfodol yn ei ymddeoliad.

1. ETHOL CADEIRYDD

Penderfynwyd: *Ail-ethol Mr Godfrey Northam yn Gadeirydd i'r Fforwm am y flwyddyn 2017/18.*

2. **ETHOL IS-GADEIRYDD**

Penderfynwyd: *Ail-ethol y Cynghorydd Gareth Thomas yn Is-gadeirydd i'r Fforwm am y flwyddyn 2017/18.*

3. **DATGAN BUDDIANT PERSONOL**

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol.

4. **COFNODION**

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod o'r Fforwm Cyllideb Ysgolion a gynhaliwyd ar 7 Chwefror 2017 fel rhai cywir.

4.1 **MATERION YN CODI O'R COFNODION**

Eitem 4 – Ymgynghoriad ar newid geiriad Cynllun Ariannu Ysgolion mewn perthynas â throsglwyddo balansau ysgolion sy'n cau

Adroddodd yr Uwch Reolwr Ysgolion bod y Cabinet yn ei gyfarfod ar 7 Mawrth 2017 wedi cymeradwyo newid geiriad cymal 4.8 o'r Cynllun Ariannu Ysgolion yn unol â'r geiriad isod:

“Bydd gweddill unrhyw ysgol sy'n cau (boed y gweddill hwnnw yn warged neu'n ddiffyg) yn eiddo i'r awdurdod; ni ellir ei drosglwyddo fel gweddill i unrhyw ysgol arall, heblaw i ysgol a sefydlwyd fel canlyniad i'r cau hwnnw. Mewn sefyllfa o'r fath trosglwyddir y gweddill i'r ysgol newydd o dan ddarpariaethau Rheoliadau Cyllido Ysgolion (Cymru) 2010.

Penderfynwyd: **Derbyn a nodi'r uchod.**

5. **CYLLIDEB A DIFFYG ARIANNOL YSGOL TYWYN**

Croesawyd y canlynol i'r Fforwm ar gyfer yr eitem hon:

Eifion Jones - Ymgynghorydd Annibynnol
Arwel Pierce - Cadeirydd Corff Llywodraethol Ysgol Uwchradd Tywyn
David Thorp - Dirprwy Bennaeth Ysgol Uwchradd Tywyn

Cyflwynwyd adroddiad arbenigwr annibynnol ar waith ymchwil o gyllideb a diffyg ariannol Ysgol Uwchradd Tywyn.

Tynnwyd sylw'r Fforwm i gadw mewn cof bod y gwaith yn gychwyn tuag at gyflawni elfennau o brosiect P1 yng Nghynllun y Cyngor sef:

- Dadansoddi sefyllfa gyllidol a chwricwlaidd ysgolion uwchradd sydd â niferoedd bychan o ddisgyblion
- Adnabod anghenion lleiafswm staffio sydd ei angen er mwyn cynnal cwricwlwm mewn ysgolion uwchradd sydd â niferoedd bychan o ddisgyblion

- Argymell a chostio ble ddylai'r llinell warchodaeth staffio fod ar gyfer y Sector Uwchradd er mwyn i'r Cyngor ddefnyddio'r wybodaeth honno wrth sefydlu cyllideb 2018/19

(a) Cymerodd yr Ymgynghorydd Annibynnol y cyfle i ddiolch i Lywodraethwyr a staff yr ysgol am eu cydweithrediad tra yn cynnal yr ymchwiliad a'r ffaith eu bod yn hollol agored ac yn awyddus i symud ymlaen. Ymhelaethwyd ar y cefndir, cyd-destun sefyllfa gyllidol yr ysgol, y camau a weithredwyd eisoes a rhagolygon yr ysgol o 2017/18 ymlaen. Darganfuwyd bod sawl rheswm o anallu yr ysgol i osod cyllideb cytbwys megis:

- Cwmp sylweddol yn nifer disgyblion dros y blynyddoedd
- Colli hanner yr arian oherwydd lleihad yn y niferoedd – fodd bynnag rhagolygon yn awgrymu ychydig bach mwy o ddisgyblion
- Lefel y gefnogaeth yn lleihau
- Trefniadau gwarchodaeth gyllidol gyda niferoedd isel o ddisgyblion

Mewn cyfnod o geisio gwarchod a chodi safonau addysgol, roedd yr ysgol wedi gwneud camau breision gan gadw'r balans o hygrededd staff a'r gymuned, ac yr un pryd yn cydnabod bod camau eraill i'w gyflawni.

O ran camau gweithredu, nodwyd bod yr ysgol wedi:

- Adolygu cyfrifoldebau a lefel staffio yr ysgol
- Lleihau grwpiau dysgu'r ysgol yn y pynciau craidd ond yn parhau i ateb gofynion statudol cwricwlwm CA3 a CA4
- Arfarnu ac ail-strwythuro'r drefn taliadau CAD (Cyfrifoldebau Addysgu a Dysgu) i reolwyr canol yr ysgol
- Ad-drefnu'r Uwch Dim Rheoli
- Adolygu a rhesymoli lefel o gyllid ym mhenawdau eraill y gyllideb

Ochr yn ochr â'r uchod, bu i'r ysgol weithio'n galed i gynnal a chodi safonau gan sicrhau cynnydd da. Tynnwyd sylw bod defnydd o'r iaith Gymraeg yn cael blaenoriaeth yn y cwricwlwm gyda 95% o ddisgyblion yn dilyn cwrs Cymraeg Iaith Gyntaf yn CA3 a CA4 er bod mwyafrif sylweddol ohonynt yn siarad Saesneg ar yr aelwyd. Nodwyd ymhellach bod yr ysgol wedi dechrau cynyddu nifer y disgyblion gan sicrhau bod holl ddisgyblion blwyddyn 6 y dalgylch am fyncyhu'r ysgol. Pe byddai'r ysgol wedi gweithredu'n fwy llym o ran torri staff i greu arbedion cyllidol a thrwy hynny allu gosod cyllideb cytbwys dros y tair blynedd diwethaf wedi golygu y byddai'r cynnydd da yn y safonau a'r cynnydd yn nifer disgyblion wedi ei lesteirio.

Fodd bynnag, mae angen cyflawni arbedion pellach ar gyfer gallu gosod a gweithredu cyllideb gytbwys yn gyson i'r dyfodol, ac fe restrodd yr Ymgynghorydd Annibynnol y prif newidiadau cyllidol real fesul blwyddyn dros y tair blynedd nesaf. Drwy wneud hyn, rhagwelir y gellir gosod a gweithredu cyllideb cytbwys dynn ond mwy realistig yn 2017/18 a chyllidebau cytbwys a mwy hyblyg dros y ddwy flynedd 2018-2020 fydd yn gallu cyfrannu at gostau angenrheidiol blaenoriaethau datblygu'r ysgol. Fodd bynnag, nodwyd y byddai'n anodd i'r ysgol gyfrannu at y £116,000 o ddiffyg hanesyddol cronus ar ddiwedd 2016/17.

Felly, roedd dau fater i'w ystyried ymhellach gan yr awdurdod sef:

- Diffyg cyllid hanesyddol
- Lefel y gwarchodaeth i ysgolion bach

- (b) Adroddodd Cadeirydd Llywodraeth Ysgol Uwchradd Tywyn na fyddai yn dymuno gweld 'run ysgol yn yr un sefyllfa a bod y 4/5 mlynedd diwethaf wedi bod yn hunllefus. Roedd yr Ymgynghorydd Annibynnol wedi crynhoi teimladau'r Llywodraethwyr ac roeddynt yn ddiolchgar iddo am y cymorth a dderbyniwyd. Nodwyd ymhellach bod yr ysgol yn ynysig yn ddaearyddol ond hyderir y bydd y sefyllfa yn parhau i wella i'r dyfodol. O safbwynt addysgu grwpiau o oddeutu 29 disgybl ym Mlwyddyn 8, gwelwyd anhawsterau i ymdopi gyda'r ystod o allu o fewn y dosbarth, yn ogystal ag ystod o gefndir ieithyddol. Fe fydd 65 o ddisgyblion yn dechrau ym Mlwyddyn 7 eleni a 3 ohonynt yn Gymry Cymraeg ac felly roedd yn bwysig cynnal y gwaith da a wneir yn yr ysgol gyda'r iaith Gymraeg. Gofynnwyd i'r Fforwm am ei gefnogaeth i achos unigryw ac i nodi wrth y Cabinet bod y sefyllfa yn eithriad.
- (c) Ateggodd y Pennaeth Addysg (Dros Dro) o'r gefnogaeth sydd i'r iaith Gymraeg ac y byddai'n gam i ddibrisio'r angerdd sydd yn yr ardal dros yr iaith.
- (d) Diolchodd yr Aelod Cabinet Addysg i'r Ymgynghorydd Annibynnol ac i'r Llywodraethwyr a staff yr ysgol am eu cydweithrediad parod a'i fod yn awyddus i gynnal trafodaeth bellach gyda'r Tim Arweinyddiaeth maes o law.
- (e) Yn ystod y drafodaeth ddilynol, mynegwyd y prif bwyntiau canlynol gan aelodau'r Fforwm:
- Gwelwyd gwerth o dderbyn y math yma o adroddiad gan bod nifer o arweinwyr ysgolion heb gefndir ariannol, a bod angen mwy o gefnogaeth ymarferol
 - Bod ysgolion yn cael eu herio a heb gyllid i'w cefnogi roedd yn anodd cynnal safonau addysgol
 - Bod cwtogi ar bynciau mewn ysgolion bach yn anodd ac o ganlyniad bod disgyblion yn symud i ysgolion eraill mwy
 - Nodwyd bwysigrwydd i beidio colli pynciau
 - A fyddai modd i'r awdurdod fod yn rhagweithiol gyda ysgolion eraill o fod yn cynllunio ynghynt yn y tymor hir fel nad ydynt yn mynd i drafferthion cyllidol
 - Bod sefyllfa pob ysgol yn unigryw
- (f) Mewn ymateb i'r uchod, nodwyd bod cefnogaeth ar gael i ysgolion o fewn gallu a'r adnoddau sydd ar gael yn yr Uned Gyllidol. Ychwanegwyd bod rhydd i unrhyw Bennaeth gysylltu â'r Rheolwr Cyllid a thynnwyd sylw bod cymorthfeydd cyllidol ar gael i Bennaethiaid.

Penderfynwyd: (a) Derbynnod, nodi a diolch am yr adroddiad gan yr Ymgynghorydd allanol.

(b) Gofynnwyd i'r Aelod Cabinet Addysg drafod yr cefnogaeth i'r ysgol ymhellach gyda'r Tim Arweinyddiaeth.

(c) Bod adroddiad yr Ymgynghorydd Annibynnol yn gyfrinachol ac o'r herwydd ddim i ymddangos ar wefan gyhoeddus y Cyngor.

6. CYFRIFON TERFYNOL YSGOLION 2016/17

Cyflwynwyd, er gwybodaeth, fanylion balansau ysgolion yn nodi bod cyfanswm balansau sydd dros 5% wedi lleihau o £1,586,885 (66 ysgol) ar 31 Mawrth 2016 i £1,285,447 ar 31 Mawrth 2017.

Nododd y Rheolwr Cyllid bod bwriad i drafod ymhellach gydag oddeutu 17 ysgol a'r angen i gydweithio gydag ysgolion. Bwriedir cyflwyno adroddiad cynnydd i'r Fforwm ym mis Tachwedd yn deillio o'r trafodaethau gyda'r ysgolion penodol.

Anogir Penaethiaid i drafod gyda'r Uned Gyllid ynglyn â phroblemau cyllideb fel bo modd bod yn rhagweithiol. Gwerthfawrogir bod rheolaeth eithaf da gan ysgolion ynghyd ag ymdrechion gan y Penaethiaid a'r Llywodraethwyr i gadw lefel y balansau yn isel.

Penderfynwyd: Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

7. GRANTIAU YSGOLION 2017/18

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Addysg (Dros Dro) ynghyd ag atodiad yn manylu'r prif grantiau sydd wedi'i datganoli i pob ysgol yng Ngwynedd am 2017/18, sef cyfanswm o £9.8miliwn uwchben y £71miliwn a ddyrennir gan y Cyngor.

Nodwyd bod y Grant Amddifadedd Disgyblion (GAD) wedi'i ail-enwi i Grant Datblygu Disgyblion (GDD) gyda'r arian yn cael ei ddyrannu yn seiliedig ar nifer disgyblion gyda hawl cinio am ddim (£1,150 y pen ar gyfer disgyblion o oed ysgol statudol a £600 y pen am yr elfen disgyblion dan 5 oed). Eleni dyrennir £2,271,450 o'i gymharu â £2,203,350 yn 2016/17.

O safbwynt y Grant Gwella Addysg (GGA) ar gyfer codi safonau addysgu dyrennir £4,167,438 o'i gymharu â £4,171,818 yn 2016/17)

Eglurwyd bod dau brif ffactor i leihad yn y cyllid a dderbynnir sef:

- (a) Niferoedd disgyblion ac ystyriaeth i'r gyfradd o ddisgyblion sydd yn aros i Blwyddyn 12 a bod cyfradd yng Ngwynedd yn isel
- (b) Faint o arian y pen a ddyrennir ar gyfer disgyblion a bod Gwynedd wedi dioddef o leihad oherwydd cyfradd is y disgybl oherwydd bod llawer o ddisgyblion Gwynedd yn dilyn 3 pwnc a'r BAC (sydd ddim yn cyfrif fel pwnc) gyda llawer o ddisgyblion Gwynedd yn dilyn 3 pwnc a'r BAC at ddibenion y grant

Penderfynwyd: Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

8. CYTUNDEBAU LEFEL GWASANAETH

Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Addysg (Dros Dro) ar y Cytundebau Lefel Gwasanaeth i ysgolion ynghyd a'u hymatebion a sylwadau ar y gwahanol gytundebau.

Atgoffodd yr Uwch Reolwr Ysgolion bod y Fforwm Cyllideb Ysgolion wedi rhoi sêl bendith ar ymestyn y Cytundebau Lefel Gwasanaeth canlynol:

- Uned Cefnogi Addysg (cynradd)
- Personél, Cyflogaeth a Chefnogaeth Gyfreithiol
- Cynnal Tiroedd

am flwyddyn ychwanegol.

Nodwyd o ran cytundeb Cynnal Tiroedd bod dipyn o waith i'w gyflawni o ran mapio allan safleoedd yr ysgolion, a.y.b.

Mewn ymateb i gwestiynau ynglyn â gwasanaeth rhwydwaith ysgolion, eglurwyd nad oedd yr uchod yn rhan o Gytundeb Lefel Gwasanaeth ac ar hyn o bryd yn gytundeb cenedlaethol gan y llywodraeth.

Er mwyn tryloywder, awgrymwyd gan aelodau'r Fforwm y byddai'n fuddiol derbyn gwybodaeth cryno am y gwasanaeth a dderbynnir gan ysgolion am yr arian.

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

(b) Gofyn i'r Rheolwr Cyllid ddarparu gwybodaeth cryno i Aelodau'r Fforwm o'r hyn a dderbynnir fel rhan o'r gwasanaeth rhwydwaith ysgolion.

9. TALU-AR-LEIN

Diweddarwyd y Fforwm gan yr Uwch Reolwr Ysgolion o'r gwasanaeth talu-ar-lein am ginio ysgol mewn ysgolion cynradd ac arbennig y Sir. Erbyn hyn, nodwyd bod cwmni CYNNAL wedi gosod meddalwedd ar sustemau ysgolion ac fe fyddir yn cynnig hyfforddiant maes o law, ynghyd â lansiad swyddogol.

Bydd y cynllun yn galluogi rhieni i gael mynediad drwy dudalennau hunan wasanaeth y Cyngor ac yn hyn o beth hyderir y byddai modd iddynt weld gwasanaethau eraill sydd ar gael gan y Cyngor.

Croesawyd yr uchod yn fawr iawn gan gynrychiolydd o'r sector cynradd gan nodi y bydd yn hwyluso trefniadau.

O safbwynt dyledion am ginio ysgol, dymuna'r gwasanaeth addysg i'r sustem sefydlu cyn adrodd ymhellach ar ei lwyddiant, manteision ac anfanteision, a.y.b.

Penderfynwyd: Derbyn, nodi a diolch am y wybodaeth uchod.

10. YMGYNGHORIAD CLWB BRECWAST

Adroddodd yr Uwch Reolwr Ysgolion, er gwybodaeth, bod y ddarpariaeth clybiau brechwast yn un o'r elfennau i'w ystyried fel rhan o ymgynghoriad Her Gwynedd. Ar hyn o bryd gweithredir y clwb brechwast rhwng 8.00 y.b. a 8.50 y.b. Ystyrir dau opsiwn i'r dyfodol sef:

(a) Lleihau oriau y clwb brechwast presennol i gychwyn am 8.25 y.b.

(b) Peidio lleihau'r oriau ond codi ffi ar rieni am yr elfen gofal y plant rhwng 8.00 y.b. a 8.25 y.b.

Bwriedir anfon llythyr i rieni cyn diwedd y tymor a bod modd i gwblhau holiadur ar lein gyda chopïau ar gael yn Llyfrgelloedd y Sir a Siopau Gwynedd. Awgrymir i Benaethiaid annog rhieni i gwblhau'r holiadur.

Penderfynwyd: Derbyn a nodi'r uchod.

11. DYDDIADAU CYFARFODYDD NESAF

Penderfynwyd: (a) Cadarnhau dyddiad cyfarfod nesaf y Fforwm sydd i'w gynnal am 2.00 p.m., dydd Llun, 13 Tachwedd 2017.

(b) Cynnal cyfarfod ddiwedd mis Ionawr 2018 – dyddiad i'w bennu gyda Chadeirydd a swyddogion y Fforwm.

CADEIRYDD